

Лекція 1. Основи роботи з Camtasia Studio

ЗМІСТ

Основи роботи з Camtasia Studio	1
Загальна інформація	2
Інтерфейс Camtasia Studio	3
Вікно привітання.....	3
Основні елементи вікна	4
Налаштування відображення кліпів у вкладці Clip Bin	7
Налаштування області попереднього перегляду.....	8
Налаштування шкали часу	10
Інші компоненти Camtasia Studio	12
Робота з документами	14
Структура документа.....	14
Робота з кліпами проекту.....	14
Додавання кліпів до кошику кліпів	14
Видалення кліпів з кошика кліпів	15
Додавання кліпів на шкалу часу	15
Видалення кліпів зі шкали часу	16
Робота з файлами проектів.....	16

Загальна інформація

Camtasia Studio – програма, призначена для захоплення зображень з екрану монітора і створення на їх основі відеофайлів.

Camtasia Studio дозволяє записувати всі дії, що виконуються з використанням миші і клавіатури, як на всьому екрані, так і в його частині. Крім того, можливий одночасний запис зображення з *веб-камери*. Паралельно із записом зображення, Camtasia Studio дозволяє записувати голосовий супровід.

У процесі редагування можна додавати в проект мультимедійні файли (зображення, звук, відео), використовувати різні візуальні і аудіо ефекти (виділення, масштабування, титри тощо)

Зроблене за допомогою Camtasia Studio відео можна експортувати в один з форматів, який підтримується програмою:

- MP4/FLV/SWF (сумісний з Flash player);
- M4V (для iPad/iPod/iPhone/iTunes);
- AVI (для CD/DVD);
- WMV;
- MOV (для QuickTime);
- RM;
- анімований GIF;
- MP3.

Крім того, можна скопіювати виконуваний exe-файл, який буде містити вбудований програвач.

Camtasia Studio може бути використана для самих різних цілей. Програма дозволяє створювати презентації та слайд-шоу, монтувати і озвучувати відео, створювати субтитри і інтерактивні меню компакт-дисків тощо.

Але в даному курсі особлива увага буде приділена створенню навчальних матеріалів, в першу чергу, записи відеоуроків з використання прикладного програмного забезпечення.

У зв'язку з цим для зручності в подальшому буде використаний термін "відеоурок" як результат роботи в програмі Camtasia Studio.

Програма Camtasia Studio розроблена компанією TechSmith Corporation, яка є провідним у світі постачальником програмного забезпечення для захоплення екрану і запису, як для індивідуального, так і професійного використання.

Дистрибутив програми, у тому числі безкоштовну 30-денну версію, можна завантажити з сайту компанії <http://www.techsmith.com/camtasia/>. Існують і альтернативні джерела, в тому числі і повністю або частково русифікованих версій.

Процес установки і запуску Camtasia Studio не має яких-небудь особливостей.

Інтерфейс Camtasia Studio

Вікно привітання

Під час запуску Camtasia Studio відкривається вікно програми і вікно привітання (рис. 1.1).

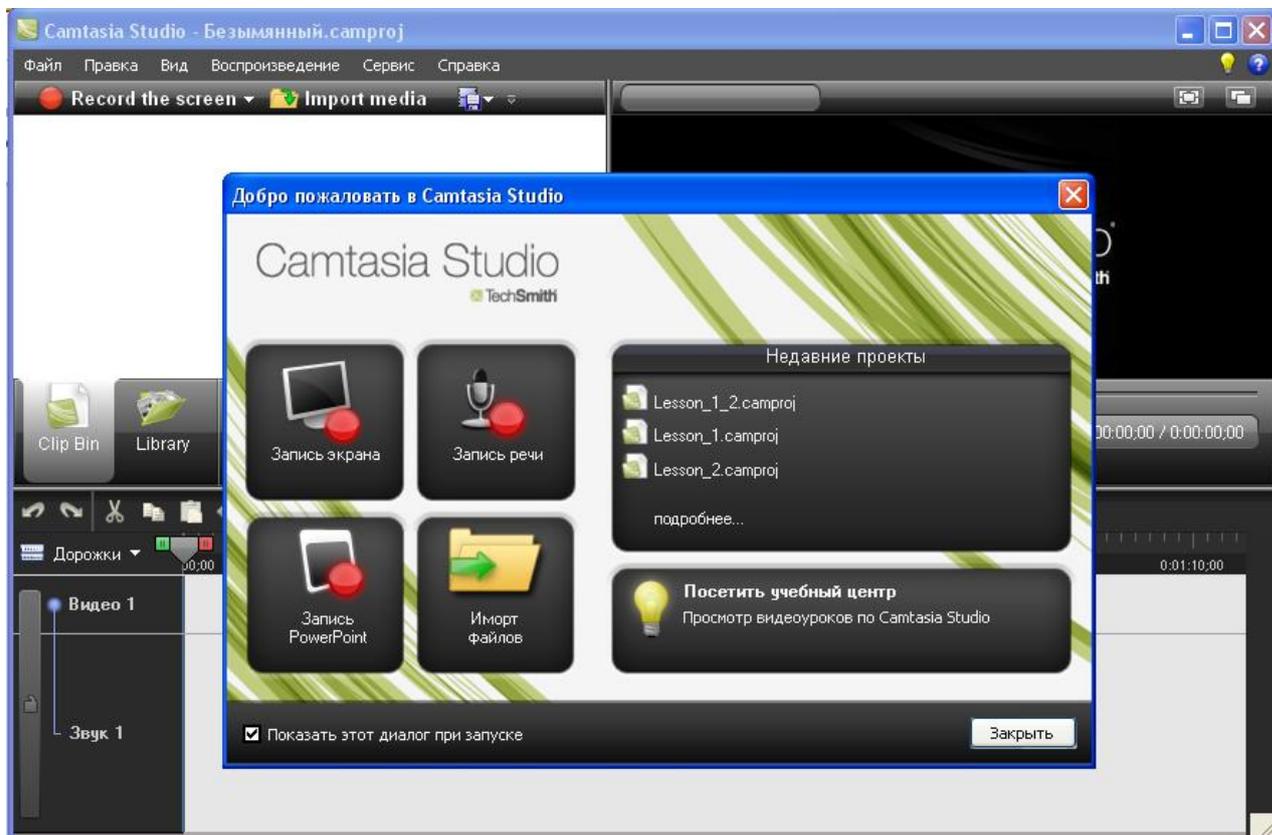

Рис. 1.1. Вікно привітання Camtasia Studio

Вікно привітання дозволяє відразу перейти до запису того, що відбувається на екрані «**Запис екрану**» (**Record the screen**), записи демонстрованої презентації PowerPoint «**Запис PowerPoint**» (**Record the screen**) або запису голосу «**Запис промови**» (**Record voice narration**). Можна також відразу перейти в режим додавання кліпів в новий проект «**Імпорт файлів**» (**Insert media**).

У правій частині вікна запрошення відображений список останніх проектів, з якими працював користувач (рис. 1.1). Клацнувши мишею по посиланню, можна відкрити потрібний проект.

Нарешті, справа внизу вікна є посилання, можна перейти на сторінку сайту компанії TechSmith з відеоуроками по використанню Camtasia Studio.

При регулярній роботі з великою кількістю проектів краще відмовитися від відображення **Привітання**. Для цього в лівому нижньому куті вікна (рис. 1.1) слід зняти прапорець «**Показати цей діалог під час запуску**» (**Show this dialog at startup**). У цьому випадку при запуску програми відразу буде відкриватися її основне вікно.

В іншому випадку для переходу до роботи з програмою слід у вікні вітання натиснути кнопку **Close**.

У разі потреби знову встановити відображення вікна вітання під час запуску програми, слід у меню «Сервіс» (**Tool**) вікна Camtasia Studio вибрати команду «Налаштування» (**Options**) і у вкладці «Програма» (**Program**) встановити прапорець «Показати вікно вітання під час запуску» (**Show Welcome Window on startup**).

Основні елементи вікна

Вікно програми Camtasia Studio має три основні області: розташовану ліворуч у верхній частині вікна область вкладок, розташовану праворуч у верхній частині вікна область попереднього перегляду проекту і розташовану внизу шкала часу (рис. 1.2).

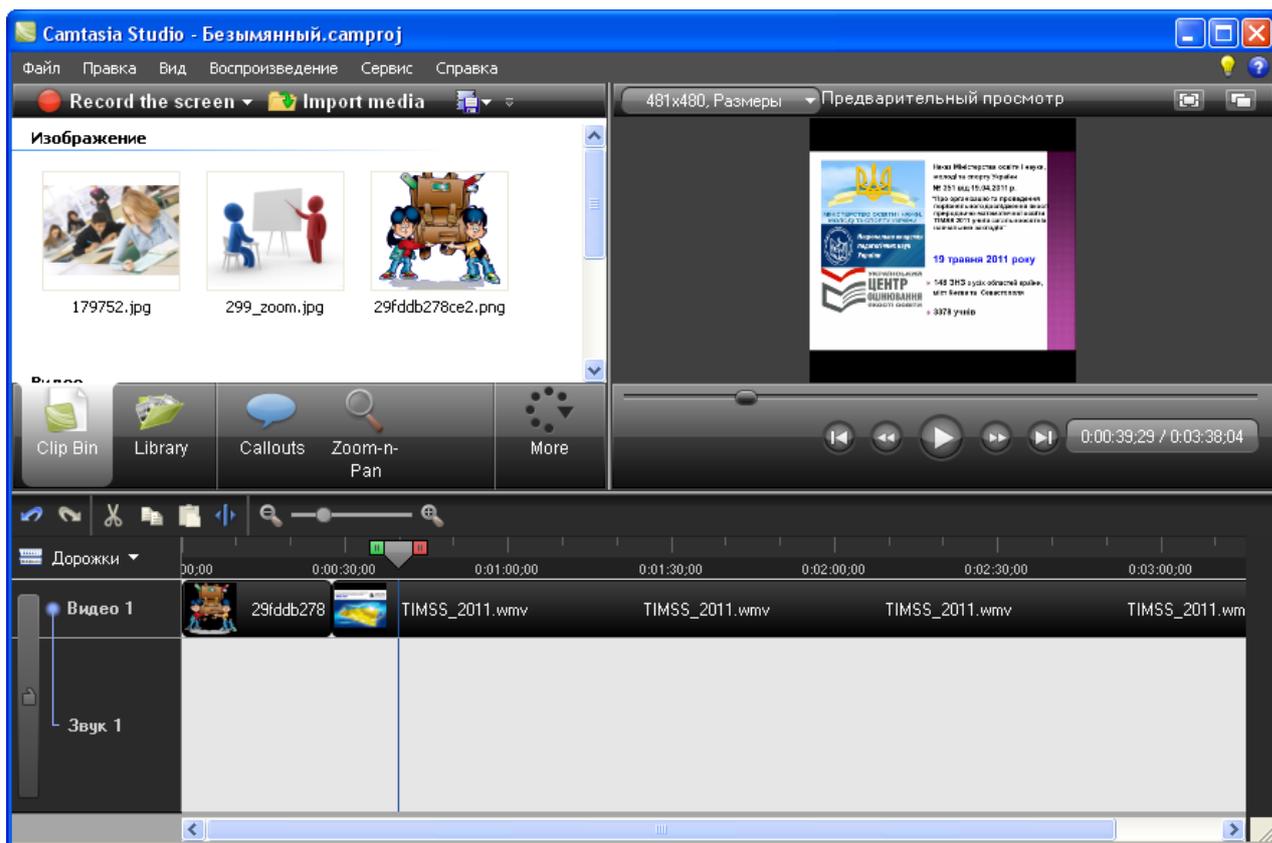

Рис. 1.2. Основне вікно проекту Camtasia Studio

Вгорі вікна розташований рядок меню. Робота з командами меню Camtasia Studio нічим не відрізняється від роботи з меню в інших прикладних програмах.

Безпосередньо під рядком меню розташована панель інструментів. За замовчуванням панель містить тільки три кнопки, що запускають запис екрану (**Record the screen**), імпорт файлів в проект (**Import media**) і запис відеоуроку (**Produce and share**), відповідно.

Якщо клацнути по стрілці, що розташована біля правого боку панелі інструментів, відобразиться меню (рис. 1.3) в якому можна вибрати і додати на панель інструментів ще три кнопки: для створення нового порожнього проекту (**New**), відкриття існуючого (**Open**) і збереження поточного проекту (**Save**). З використанням цього меню можна і приховувати непотрібні кнопки. Але, оскільки, панель, навіть якщо не має жодної кнопки, все одно залишиться у вікні, приховувати кнопки не має великого сенсу.

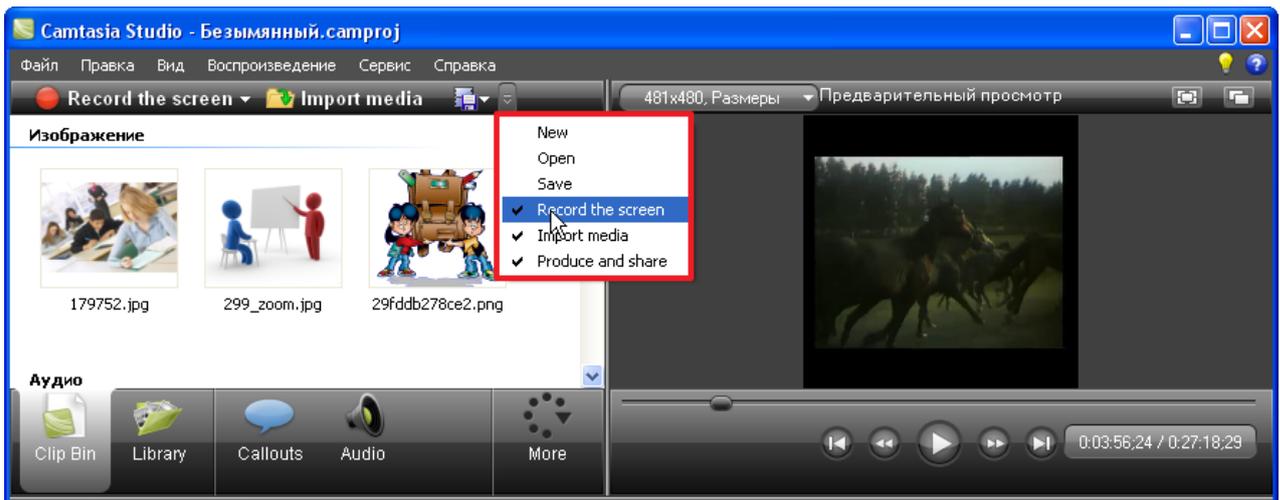

Рис. 1.3. Налаштування складу панелі інструментів

Між областю вкладок і шкалою часу розташована панель вкладок. Саме вибір в панелі вкладок визначає вміст області вкладок. За замовчуванням при відкритті існуючого проекту в області вкладок відображається вкладка «**Кошик кліпів**» (**Clip Bin**) з кліпами, які там містяться (рис. 1.2) а при запуску Camtasia Studio відображається порожній кошик кліпів. При клацанні, наприклад, по кнопці **Audio** відображається вкладка для роботи зі звуковими доріжками проекту (рис. 1.4).

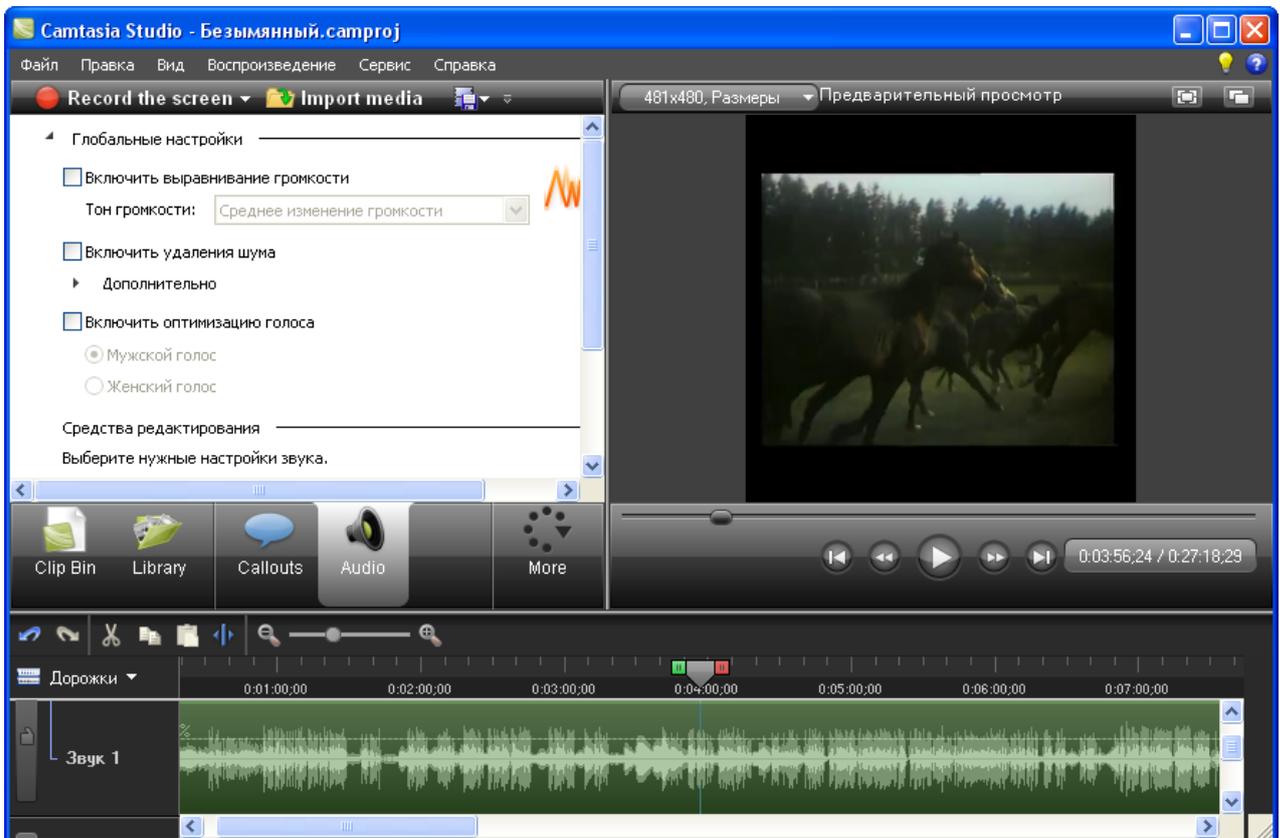

Рис. 1.4. Вкладка для роботи зі звуковими доріжками

Інші кнопки дозволяють перейти до інших вкладок.

Всі кнопки, як правило, не поміщаються в панелі вкладок. Для переходу до прихованої кнопки слід клацнути по розташованій в правій частині панелі кнопці «**Більше**» (**More**) і в меню вибрати відповідну команду. Обрана кнопка замінить саму праву з відображених раніше. Ця кнопка, у свою чергу, буде прихована.

Межа між областю вкладок і областю попереднього перегляду можна переміщати за допомогою миші вліво або вправо. Відповідно, буде змінюватися і ширина панелі вкладок.

Область попереднього перегляду призначена для перегляду проекту в процесі його редагування.

У нижній частині вікна розташована шкала часу з відео і звуковими доріжками проекту, а також з доріжками для розміщення різних ефектів (*масштабування зображення, титри тощо*)

Ліворуч у верхній частині шкали часу є невелика панель інструментів. У ній розташовані кнопки для відміни і повернення дій і для роботи з буфером обміну. Ці кнопки мають традиційний для багатьох прикладних програм вигляд. У цій же панелі інструментів розташована кнопка «**Розділяти**» (**Split**) для вставки розривів, а також кнопки і лінійка для зміни масштабу відображення шкали часу.

Замість доріжок шкали часу в нижній частині вікна можна відобразити розкладрування проекту. Для цього в меню «**Вигляд**» (**View**) слід обрати команду «**Розкадрівка**» (**Storyboard**). Розкадрівка автоматично відображається при переході до додавання переходів між кліпами, для чого в панелі вкладок слід натиснути кнопку «**Перехід**» (**Transition**) (рис. 1.5).

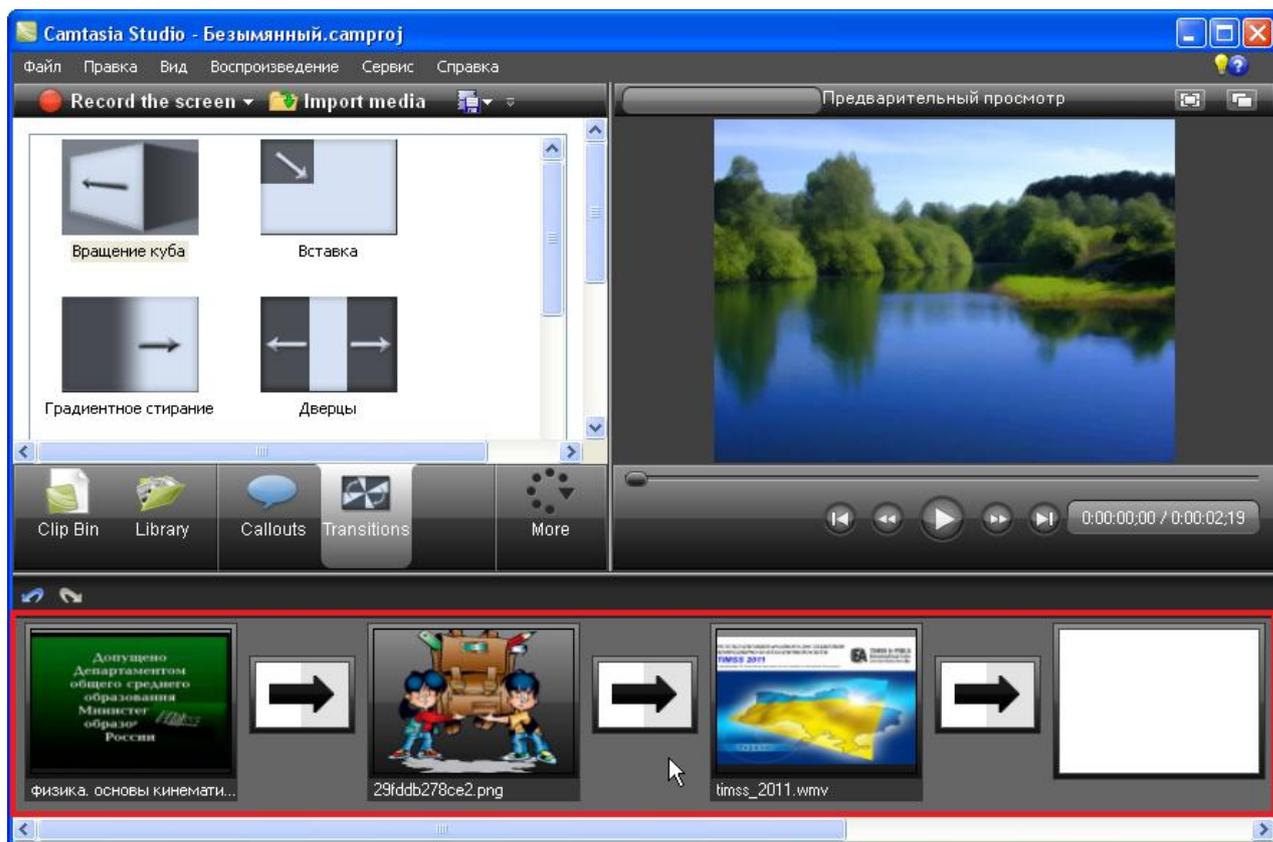

Рис. 1.5. Відображення розкадровування проекту

Якщо перехід до відображення розкадрівки був проведений вручну, то для повернення до відображення шкали часу слід в меню «**Вигляд**» (**View**) вибрати команду «**Лінійка часу**» (**Timeline**). Якщо ж розкадрівка відобразилася автома-

точно, то і шкала часу буде автоматично відображена при виході з режиму роботи з переходами між кліпами.

Налаштування відображення кліпів у вкладці Clip Bin

Для відображення кліпів, які можуть бути безпосередньо використані в проекті, слід в панелі вкладок натиснути кнопку **Clip Bin**. Вміст вкладки **Clip Bin** в Camtasia Studio називають **Кошиком кліпів**.

Кліпи можуть бути відображені у вигляді ескізів або у вигляді таблиці. Для вибору способу відображення слід натиснути правою кнопкою мишки в порожньому місці **Кошики кліпів**, в контекстному меню вибрати команду **View**, а потім в підлеглому меню вибрати команду «**Мініатюри**» (**Thumbnails**) для відображення ескізів або команду «**Деталі**» (**Details**) для відображення кліпів у вигляді таблиці (рис. 1.6).

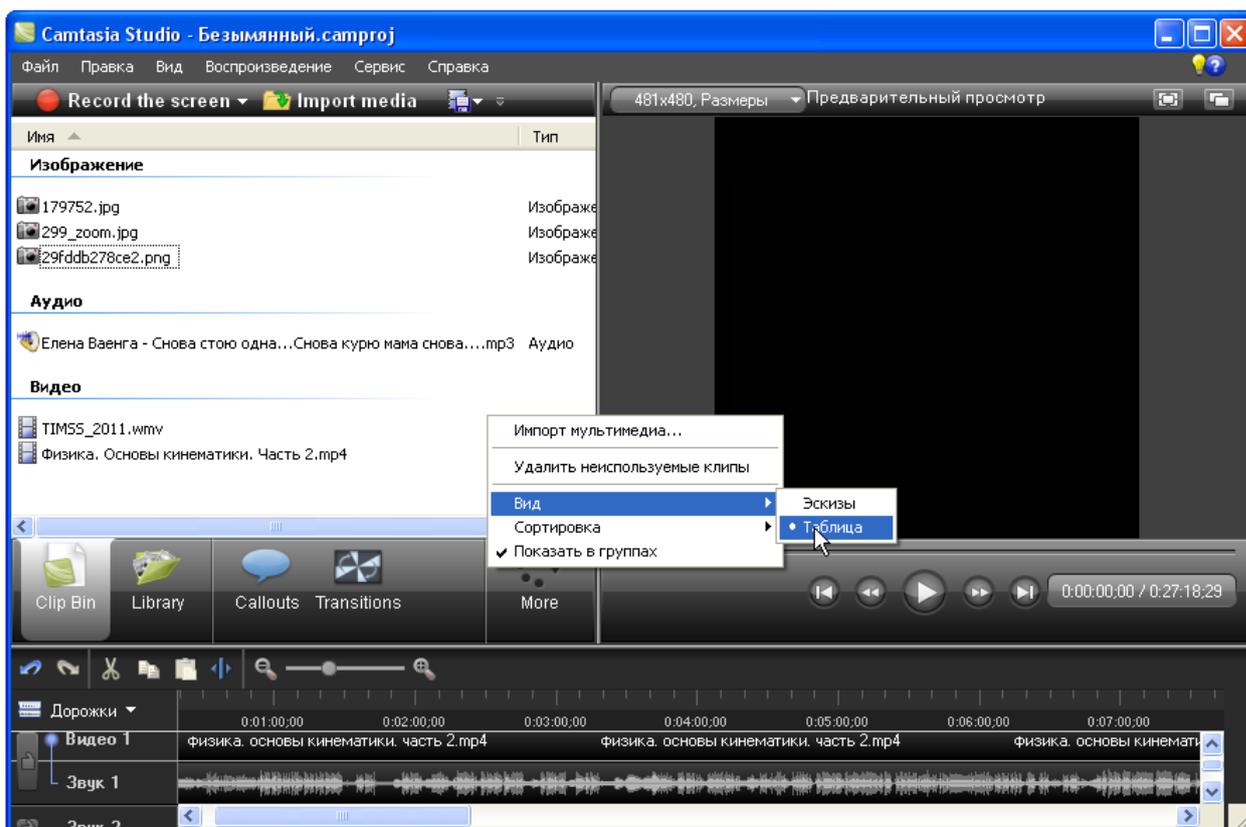

Рис. 1.6. Вибір способу відображення кліпів

Перевагою режиму таблиці є можливість відображення великого числа кліпів та інформації про них. Перевагою режиму ескізів є можливість перегляду зображень графічних кліпів і початкових кадрів відеокліпів.

Для зручності роботи в більшості випадків доцільно відобразити кліпи в групах. Першою йде група кліпів, що містять захоплене програмою Camtasia Studio зображення екрану (Camtasia Recorder Document – **. Camrec**). Потім йде група титульних кліпів, що використовувалися в проекті, потім група графічних кліпів, група аудіокліпів і група відеокліпів, отриманих з інших джерел, у тому числі записані за допомогою Camtasia Studio зображення з *веб-камери*.

Для того, щоб кліпи відображалися в групах в контекстному меню (рис. 1.6) повинна бути обрана команди «**Показати в групах**» (**Show in groups**).

Кліпи можна сортувати по іменах або типу. Для цього слід в підпорядкованому меню команди «**Сортувати**» **Sort by** (рис. 1.6) вибрати відповідну команду. При

відображенні кліпів у вигляді таблиці для сортування можна використовувати заголовки стовпців таблиці. При відображенні кліпів в групах сортування проводиться роздільно в межах кожної групи.

Налаштування області попереднього перегляду

Область попереднього перегляду можна відкріпити від основного вікна Camtasia Studio. Для цього слід клацнути по кнопці **«Приєднати або від'єднати вікно попереднього перегляду» (Detach/Attach the video preview)**, яка розташована в правій частині рядка заголовка області **«Попередній пегляд» (Preview)**. У такому режимі працювати іноді навіть зручніше, оскільки відображаються всі кнопки панелі вкладок, а розмір екрану попереднього перегляду зменшується незначно (рис. 1.7).

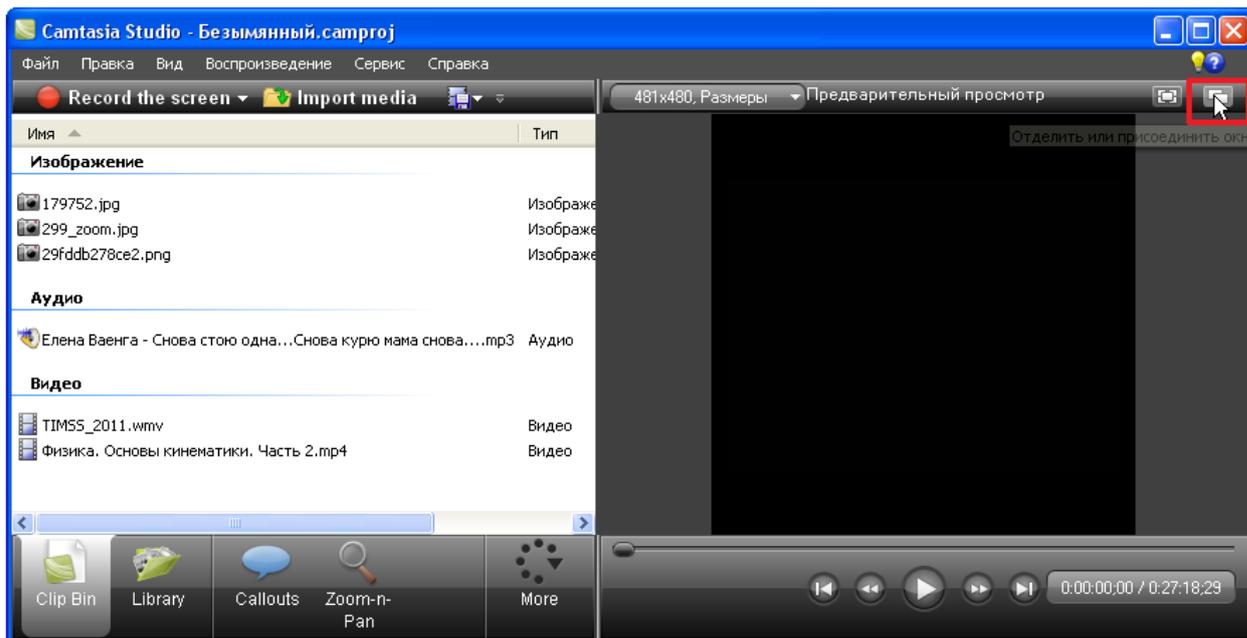

Рис. 1.7. Відкріплення вікно попереднього перегляду

Розміри вікна попереднього перегляду можна змінювати вручну перетягуванням його меж.

Для того щоб прикріпити вікно назад, слід натиснути кнопку **«Приєднати або від'єднати вікно попереднього перегляду» (Detach/Attach the video preview)** або двічі клацнути мишею по заголовку вікна.

Попередній перегляд можна проводити в масштабі 100% або автоматично підібраному за розміром області або вікна попереднього перегляду. Для цього слід клацнути по кнопці в лівій частині рядка заголовка області **«Попередній пегляд» (Preview)** і в меню вибрати один з двох варіантів (рис. 1.8).

Можна змінити не тільки масштаб попереднього перегляду, але й розмір відео, що проглядається. Для цього в меню (рис. 1.8) слід вибрати команду **«Змінити розміри» (Edition dimensions)**. У вікні **«Змінити розміри»** (рис. 1.9) можна вибрати розмір зображення в списку, що розкривається **Розміри** або ввести необхідні значення в полях **«Ширина» (Width)** і **«Висота» (Height)**.

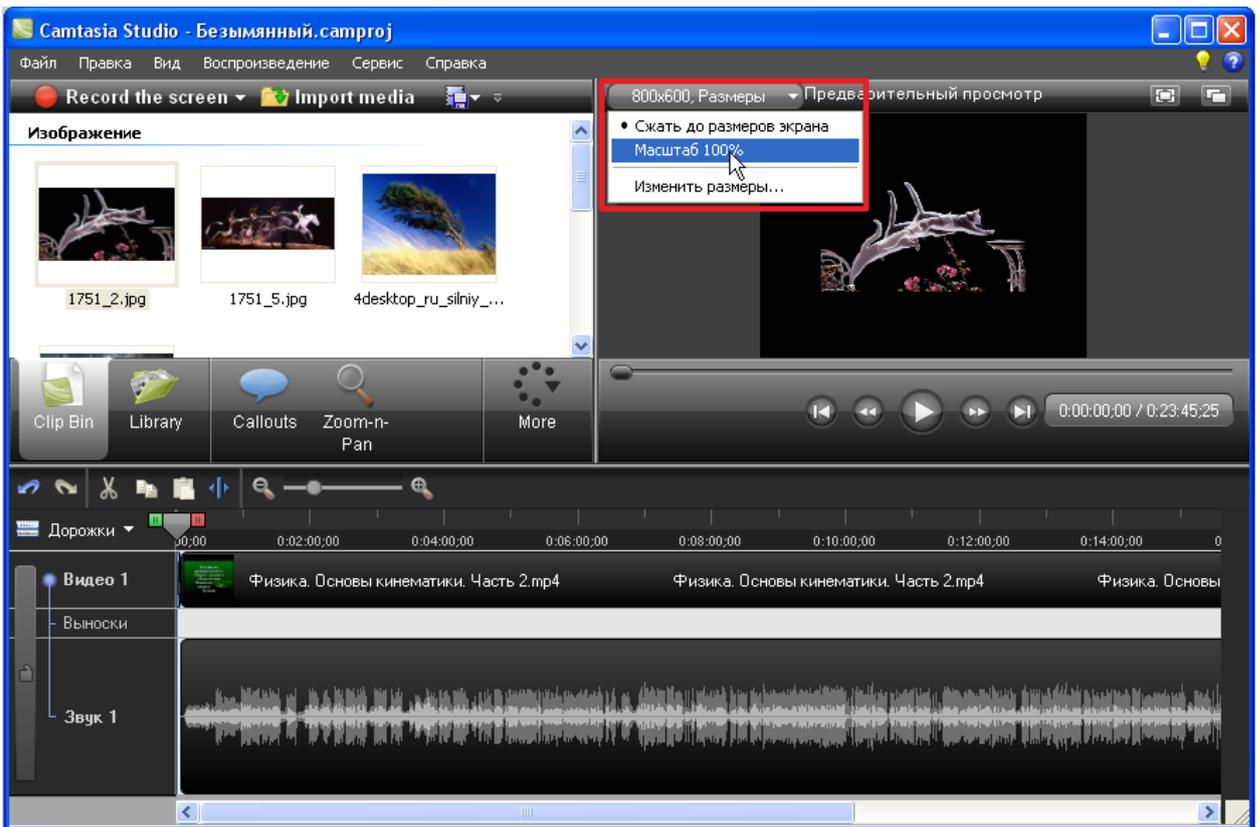

Рис. 1.8. Налаштування масштабу попереднього перегляду проекту

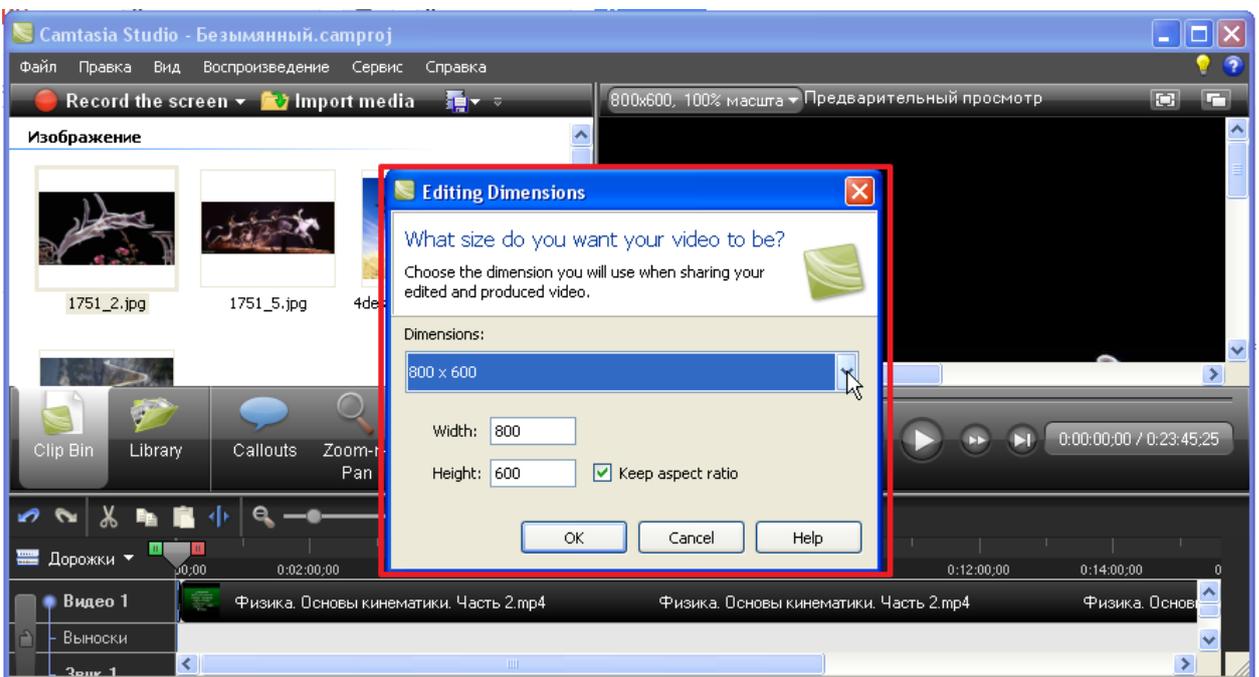

Рис. 1.9. Зміна розміру зображення

Для зміни масштабу і розміру зображення можна використовувати також «**Попередній перегляд**» (**Preview**) команди з меню «**Вигляд**» (**View**).

Налаштування шкали часу

Доріжки на шкалі часу з'являються автоматично після додавання на неї кліпів і при використанні ефектів. Але відображенням доріжок можна управляти і вручну. Щоб додати або приховати доріжок слід клацнути по кнопці «Доріжки» (**Tracks**) і в меню вибрати необхідні доріжки. Вже відображені доріжки відзначені галочкою. Слід мати на увазі, що приховування доріжки не означає її вимкнення. Сховати можна всі доріжки, крім основної відеодоріжки (**Video 1 track**).

За наявності великої кількості доріжок біля правої межі області шкали часу відображається смуга прокручування, яка дозволяє показати потрібну доріжку. Для зручності роботи межа нижньої частини вікна можна мишею перетягнути вгору так, щоб одночасно відображалися всі доріжки (рис. 1.10).

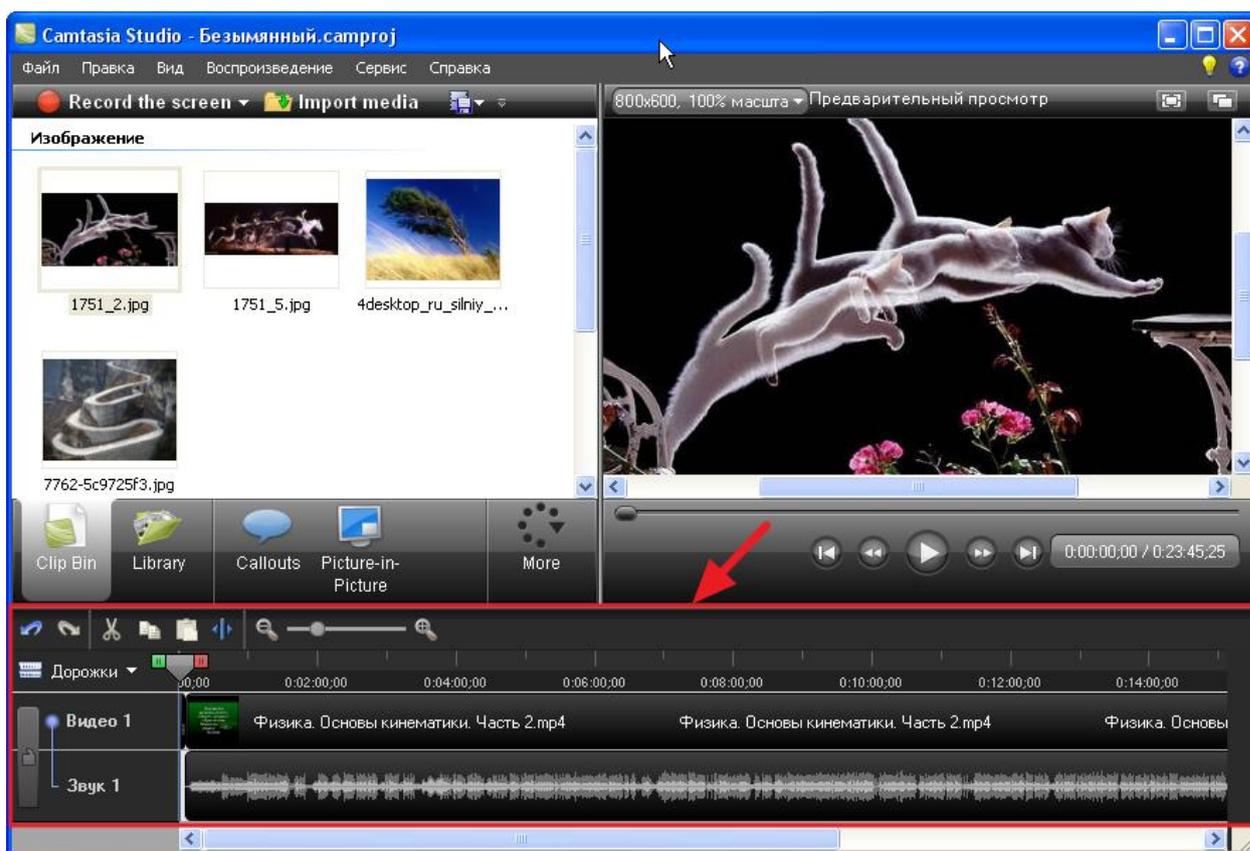

Рис. 1.10. Шкала часу

За замовчуванням усі доріжки є робочими. Це означає, що з об'єктами на них можна виконувати різні дії. Для запобігання випадкових дій з об'єктами на доріжці, її можна заблокувати. Для цього досить клацнути по значку (піктограма замка), розташованому зліва від назви доріжки. Назва заблокованої доріжки відображається на більш блідому тлі, а сама доріжка має заштрихований фон (рис. 1.11). Слід мати на увазі, що блокування доріжки не означає її вимкнення.

Деякі доріжки нерозривно пов'язані з доріжкою **Video 1**. Їх можна заблокувати лише разом з цією доріжкою.

Розмір шкали часу в новому проекті за умовчанням встановлюється в 2 хвилини. При додаванні в неї кліпів розмір шкали автоматично збільшується так, щоб в ній повністю поміщалася найдовша доріжка. При видаленні кліпів зі шкали часу її розмір автоматично зменшується. Відповідно, також автоматично підбирається і масштаб відображення.

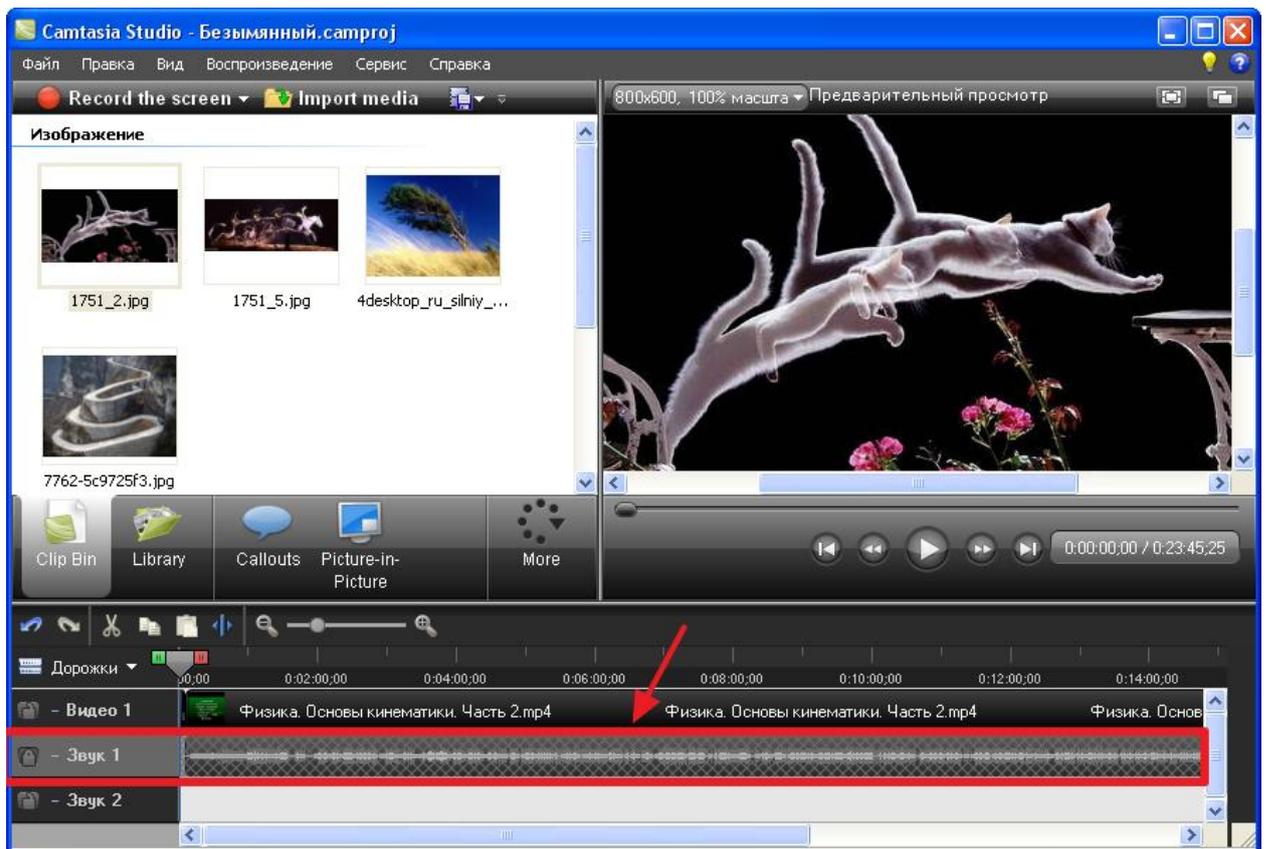

Рис. 1.11. Заблокована доріжка Caption

Масштаб відображення можна змінювати вручну перетягуванням повзунка лінійки масштабу. Можна також користуватися кнопкою **Zoom in** зі знаком "+" (плюс) для збільшення масштабу або кнопкою **Zoom out** зі знаком "-" (мінус) для зменшення.

Якщо при збільшенні масштабу деяка з доріжок занадто велика на шкалі часу, в нижній частині області шкали автоматично відображається смуга прокручування.

Інші компоненти Camtasia Studio

Крім власне редактора проектів, Camtasia Studio включає в себе ще декілька компонентів: Camtasia Recorder; Camtasia MenuMaker; Camtasia Theater; Camtasia Player. Деякі компоненти запускаються автоматично при роботі у вікні Camtasia Studio. Будь-який компонент можна запустити з використанням відповідних команд підпорядкованого меню «**Засоби Studio**» (**Studio tools**) з меню «**Сервіс**» (**Tools**).

Будь-який компонент можна запустити і через кнопку «**Пуск**». Для цього слід в Головному меню Windows клацнути по групі програм **Camtasia Studio 7**. З'явиться меню **Applications**, в якому обираємо необхідну компоненту.

Camtasia Recorder призначений для захоплення зображення і запису його у файл. Компонент зазвичай запускається з вікна вітання Camtasia Studio (рис. 1.1) при створенні нового проекту або з використанням кнопки **Record the screen** панелі інструментів Camtasia Studio (рис. 1.2) при безпосередній роботі з проектом.

Camtasia Recorder має власне вікно (рис. 1.12) в якому можна налаштувати параметри майбутньої запису.

Рис. 1.12. Вікно Camtasia Recorder

У процесі запису зовнішній вигляд і функціональність вікна дещо змінюються.

Camtasia Player призначений для перегляду відеофайлів формату **AVI**.

Оскільки Camtasia Player не має особливих можливостей, використовують його в тих випадках, коли на комп'ютері не встановлений більш потужний програвач.

Camtasia Player запускається в окремому вікні (рис. 1.13). Розміри вікна автоматично підбираються під розмір зображення ролика, який програвач. За бажанням вікно можна розгорнути на весь екран.

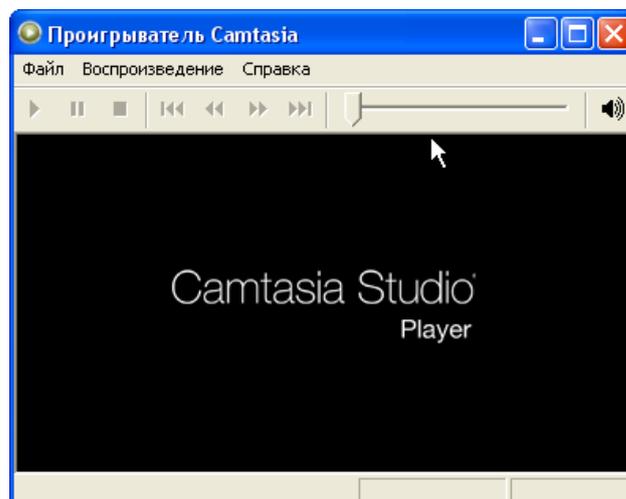

Рис. 1.13. Вікно Camtasia Player

Camtasia MenuMaker використовують для створення інтерактивних меню автозапуску оптичних дисків. Програма створює **exe-файл**, який містить меню, а також інші файли (наприклад, файл **autorun**), необхідні для створення меню автозапуску CD/DVD. Меню створюється у вікні Camtasia MenuMaker (рис. 1.14) з використанням майстра або вручну.

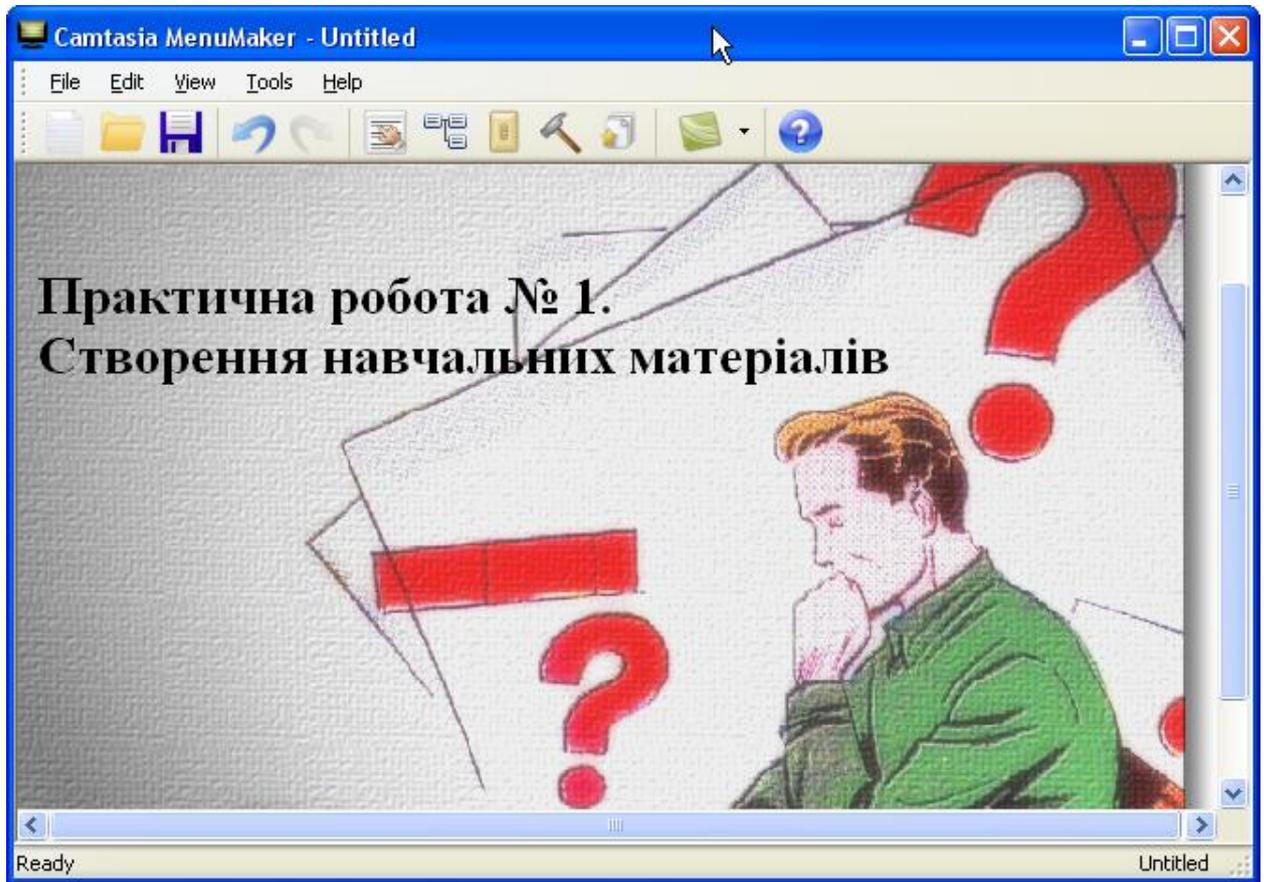

Рис. 1.14. Вікно Camtasia MenuMaker

Camtasia Theater також дозволяє зробити меню, що полегшує роботу з декількома відеофайлами. Однак, на відміну від Camtasia MenuMaker, цей компонент призначений тільки для роботи з **flash-файлами**.

Відповідно, меню, яке було створено засобами Camtasia Theater, найчастіше використовують для відеороликів, розміщених в Інтернеті. Меню створюється вручну у вікні Camtasia Theater (рис. 1.15).

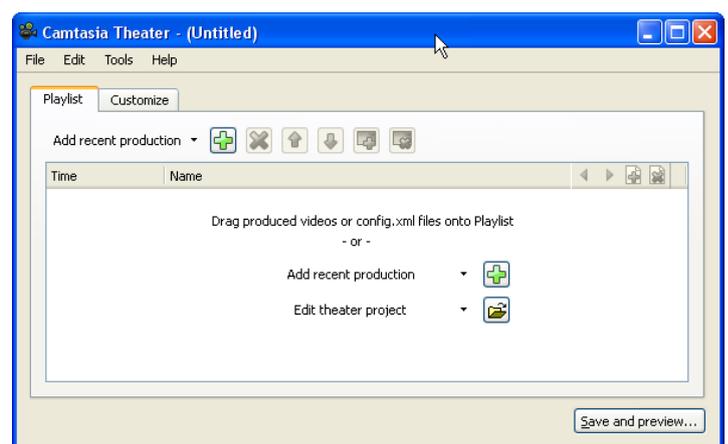

Рис. 1.15. Вікно Camtasia Theater

Компонент має власний засіб перегляду **swf-файлів**.

Робота з документами

Структура документа

Документ в Camtasia Studio називають **проект**.

У вікні Camtasia Studio одночасно можна працювати тільки з одним проектом.

Проект є порожнім, поки в його **кошику кліпів** не доданий жодний кліп, і не може бути збережений як файл.

Кліпом в Camtasia Studio називають файли мультимедіа, які можна використовувати для створення відео. До них відносяться графічні файли форматів *BMP*, *GIF*, *JPG*, *PNG*, аудіофайли форматів *WAV*, *MP3*, *WMA* і відеофайли форматів *CAMREC* (формат запису Camtasia Studio), *AVI*, *MP4*, *MPG*, *MPEG*, *WMV*, *MOV*, *SWF*.

Проект можна записати як відеофайл (відеоурок) в одному з підтримуваних Camtasia Studio відеоформатів.

Робота з кліпами проекту

Додавання кліпів до кошику кліпів

Перейти до додавання кліпів до **кошику кліпів** можна з вікна вітання Camtasia Studio (рис. 1.1) при створенні нового проекту або з використанням кнопки **Import media** панелі інструментів Camtasia Studio (рис. 1.2) при безпосередній роботі з проектом.

При цьому відкривається звичайне вікно для роботи з файловою системою, зовнішній вигляд якого в основному визначається використовуваною операційною системою (рис. 1.16).

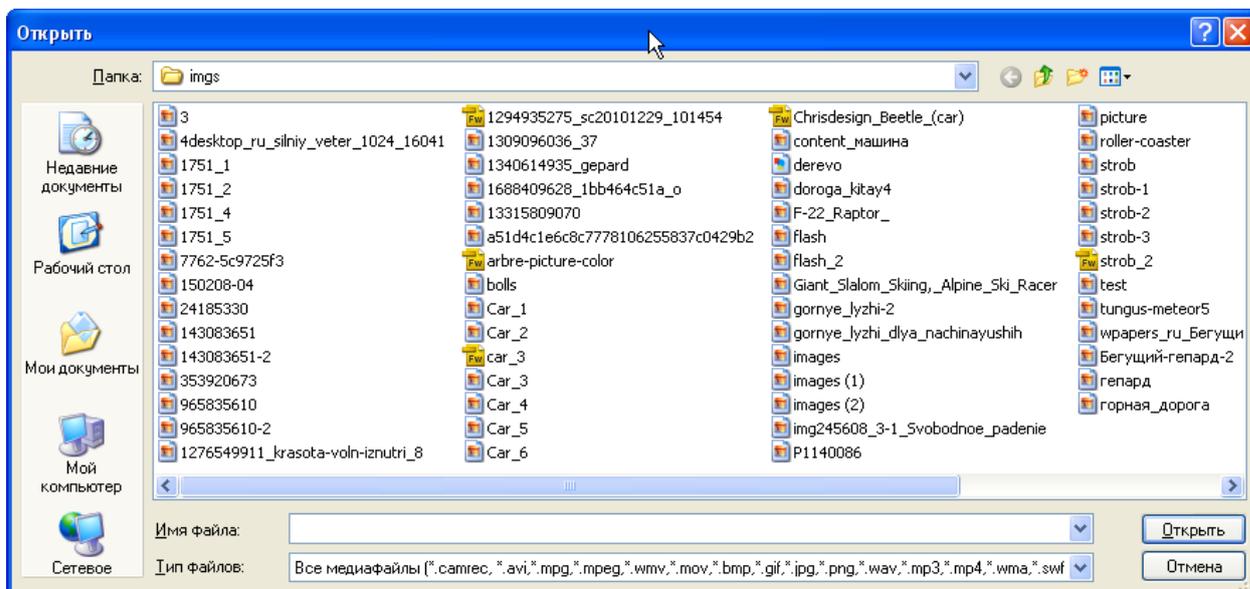

Рис. 1.16. Вікно для додавання кліпів в ОС Windows XP

Для додавання кліпу досить двічі клацнути мишею по значку файлу або виділити декілька значків файлів і натиснути кнопку **Відкрити (Open)**.

Додати кліп можна і простим перетягуванням значків файлів з вікна папки до **кошику кліпів** (рис. 1.17).

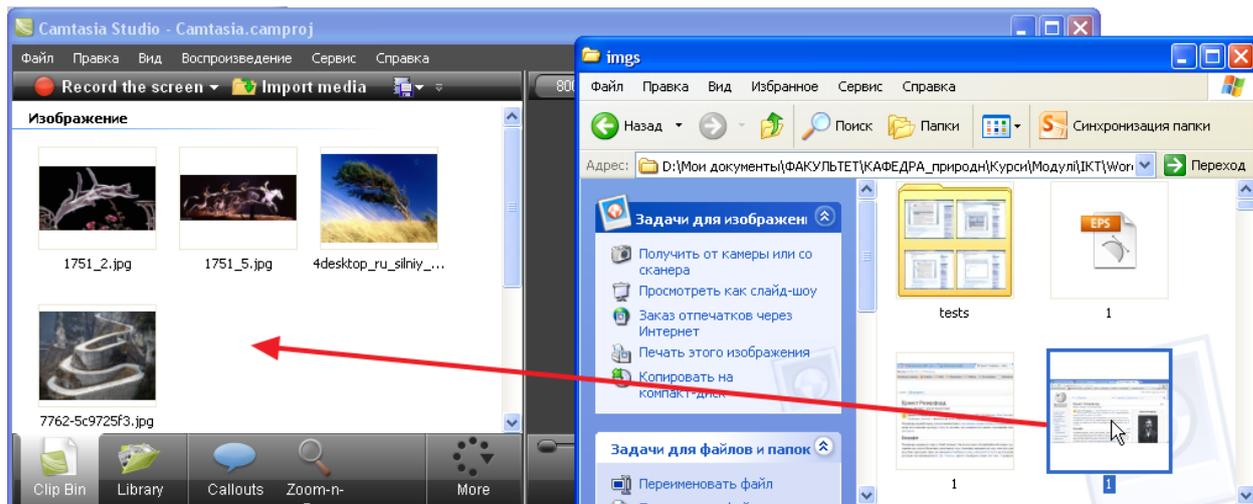

Рис. 1.17. Додавання кліпів перетягуванням

В якості кліпу в проект автоматично може бути доданий файл, записаний з використанням Camtasia Recorder і збережений у режимі «Зберегти та редагувати» (**Save and Edit**).

Реально до **кошику кліпів** додаються не самі файли, а лише посилання на них. Якщо файл буде видалений або переміщений з вихідної папки, робота в проекті з його кліпом стане неможливою.

Додавання кліпу до **кошику кліпів** ще не означає його додавання безпосередньо в створювану запис проекту.

Видалення кліпів з кошика кліпів

Для видалення кліпу з **Кошика кліпів** досить виділити його у вкладці **Clip Bin** і натиснути клавішу **Delete**. Так само, можна виділити і видалити одночасно кілька кліпів. Можна також у вкладці **Clip Bin** клацнути правою кнопкою по кліпу, який видалюється або одному з виділених кліпів і в контекстному меню вибрати команду «**Видалити з кошика кліпів**» (**Remove from Clip Bin**).

Для видалення кліпів, які містяться в проекті, але не використовуються в ньому, можна в порожньому місці вкладки **Clip Bin** клацнути правою кнопкою миші і в контекстному меню вибрати команду «**Видалити невикористані кліпи**» **Remove unused clip**.

Слід звернути увагу, що скасувати видалення кліпів неможливо.

Видалення кліпу з проекту, природно, ніяк не відбивається на його стані у вихідній папці. Більш того, якщо кліп був задіяний у проекті, тобто, поміщений на шкалу часу, то навіть після його видалення запис буде проведений з його участю.

Додавання кліпів на шкалу часу

Для того щоб кліп був використаний для запису, він повинен бути доданий на шкалу часу.

Найпростішим способом додавання є перетягування значка кліпу з вкладки на шкалу часу **Clip Bin** (рис. 1.18).

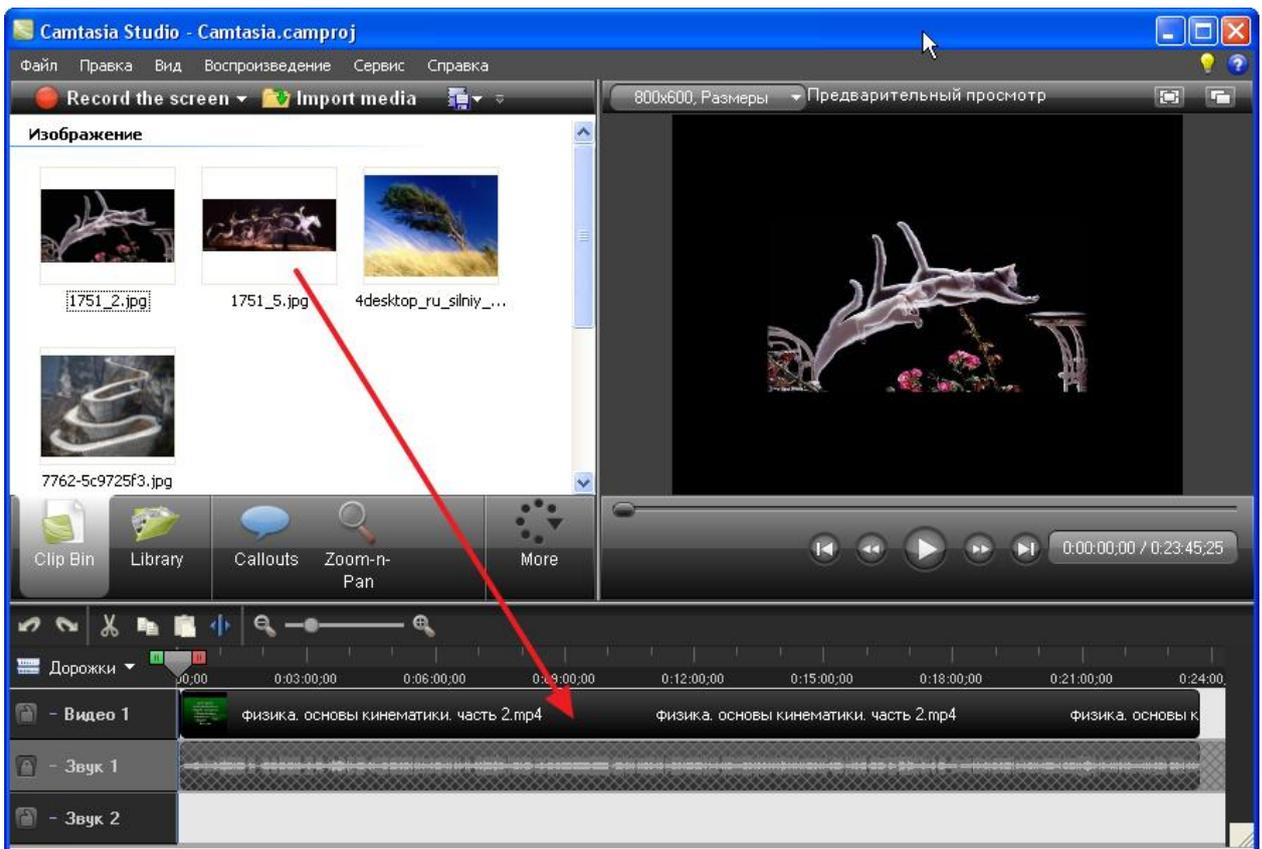

Рис. 1.18. Приміщення кліпу на шкалу часу

Можна також клацнути по потрібному кліпу правою кнопкою миші і в контекстному меню вибрати команду «**Додати до шкали часу**» (**Add to timeline**).

Видалення кліпів зі шкали часу

Для видалення кліпу зі шкали часу досить виділити його і натиснути клавішу **Delete**. Можна також на шкалі часу клацнути по кліпу правою кнопкою миші і в контекстному меню вибрати команду «**Видалити з шкали часу**» (**Remove from timeline**).

Робота з файлами проектів

Файли проектів Camtasia Studio мають розширення *camproj*.

Файли мають невеликий розмір, рідко перевищує кілька десятків кілобайт.

Для роботи з файлами проектів використовують команди меню **File** і кнопки панелі інструментів вікна Camtasia Studio. Прийоми роботи з файлами нічим не відрізняється від роботи в інших прикладних програмах.

Для відкриття одного з останніх проектів можна скористатися посиланням у вікні вітання Camtasia Studio (рис. 1.1).

Файл проекту зберігає всі посилання на файли, які входять до його складу, але не зберігає самі файли.

Якщо проект необхідно перенести на інший комп'ютер, зовсім недостатньо перенести його файл.

У такій ситуації за допомогою команди «**Експорт проекту як zip**» (**Export project as zip**) меню **File** можна зберегти проект разом з усіма вхідними до нього кліпами у вигляді Zip-архіву. У вікні «**Експорт проекту як zip**» (**Export project as zip**) слід вибрати папку для збереження архівного файлу проекту і обов'язково встановити прапорець «**Додати всі файли кошика кліпів у zip-файл**» (**Include all files from Clip Bin in zip**) (рис. 1.19).

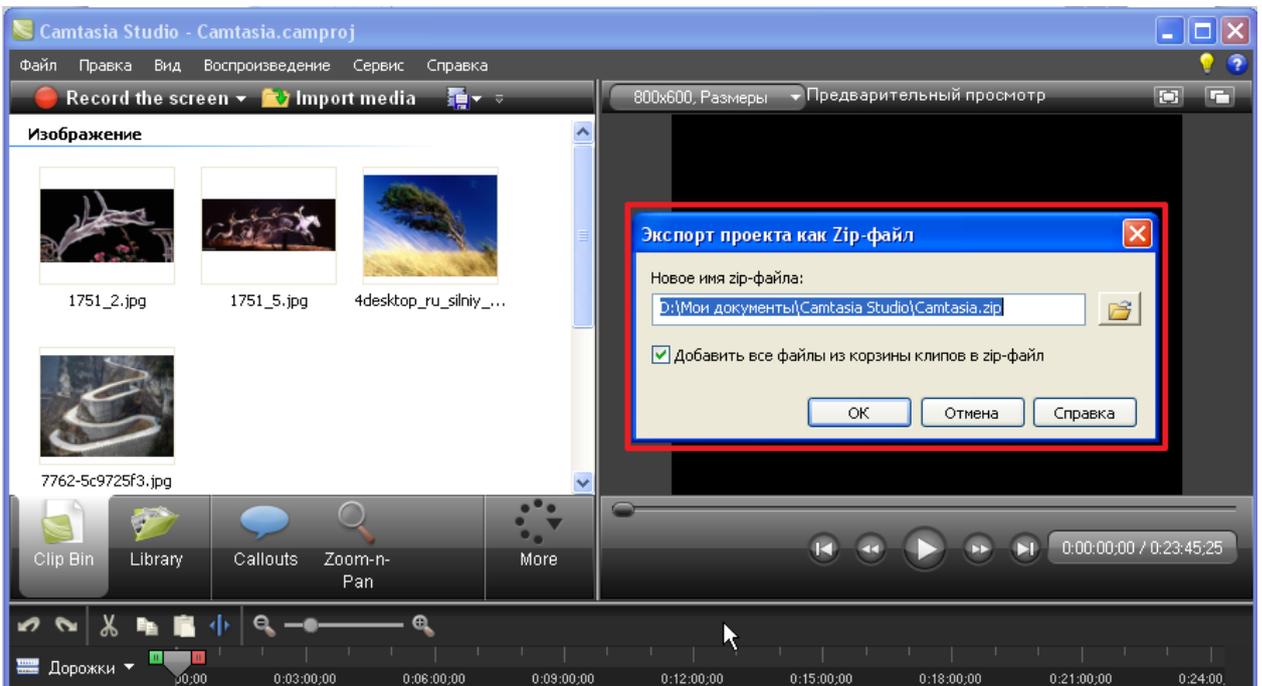

Рис. 1.19. Збереження проекту у вигляді Zip-файлу

Можна відкрити проект безпосередньо з Zip-файлу. Для цього в меню «**Файл**» (**File**) слід вибрати команду **Import zipped project**, а потім у відповідному вікні вибрати файл архіву проекту і папку, в яку цей проект буде розпакований (рис. 1.20). Для того щоб проект при цьому був відкритий, необхідно встановити прапорець «**Відкрити проект після імпорту**» (**Open project after import**).

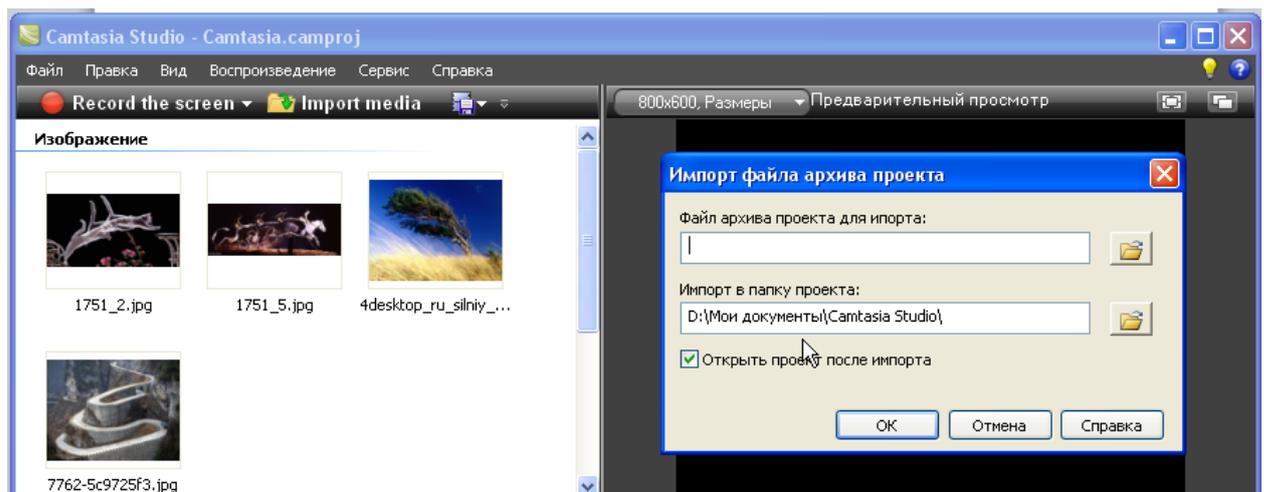

Рис. 1.20. Відкриття проекту з Zip-файлу